

DIIS REPORT

USA'S FORSVARSPOLITISKE DILEMMA:

MELLEM FREMTID OG NUTID

Af Kristian Søby Kristensen

DIIS REPORT 2005:I

© Copenhagen 2005
Danish Institute for International Studies, DIIS
Strandgade 56, DK -1401 Copenhagen, Denmark
Ph: +45 32 69 87 87
Fax: +45 32 69 87 00
E-mail: diis@diis.dk
Web: www.diis.dk

Cover Design: Carsten Schiøler
Layout: Allan Lind Jørgensen
Printed in Denmark by Vesterkopi AS

ISBN: 87-7605-058-0

Price: DKK 50.00 (VAT included)
DIIS publications can be downloaded
free of charge from www.diis.dk

Hardcopies can be ordered at www.netboghandel.dk.
Wholesale for booksellers: Nordisk Bogcenter A/S,
Bækvej 10-12, DK-4690 Haslev, Denmark
Ph: +45 56 36 40 40
Fax: +45 56 36 40 39

Kristian Søby Kristensen, Forskningsassistent, Afdelingen for konflikt- og sikkerhedsstudier, DIIS.

Denne publikation indgår i DIIS's Forsvars- og Sikkerhedspolitiske Studier, som foretages på en bevilling fra Forsvarsministeriet.

Indhold

Introduktion	4
RMA begrebet	8
USA's RMA	13
Det amerikanske militær og RMA – to spor	15
Det første spor: hvordan man vinder krige	15
Det andet spor - fremtidssikring	18
Hvorfor RMA baseret udvikling	23
Nutidens 'nye krige'	26
Amerikanske strategier og deres konsekvenser	29
Nye amerikanske strategier for nye krige	33
Allierede og samarbejde	35
Konklusion	37
Referencer	40
DIIS's Forsvars- og Sikkerhedspolitiske Studier	45

Introduktion

Ligeegyldigt hvilke begreber man bruger om USA's position i verden i dag: unipol, hegemon eller imperium, så er der bred enighed om at den rolle Amerika spiller og kan spille adskiller sig markant fra tidligere stormagter. Der er ingen magter i verden i dag der kommer i nærheden af at matche USA militært. Samtidig rækker USA's økonomiske magt og indflydelse ud over hele kloden. Det er på baggrund af disse to iagttagelser, at mange sammenligner USA med tidligere tiders imperier. Hvad enten der er tale om det victorianske britiske imperium, hvor solen aldrig går ned, eller antikkens Rom, er et centralt kendetegn ved imperier at de er universelle. Der er i princippet ingen ting og ingen steder i den kendte verden, der ikke havde det romerske eller engelske imperiums interesse. Deres interessesfære var universel. Det samme gælder for USA i dag. Amerika tænker i en sådan grad globalt, når det definerer sine 'nationale interesser', at det måske ikke giver mening længere at kalde dem nationale (se fx Bush, 2002). Hele verden har betydning for USA, og omvendt har USA's handlinger betydning for hele verden. Derfor prædikatet imperium.

Med USA's øgede magt kommer til gengæld også øget ansvar. Det er i sidste ende USA's ansvar at sørge for at den globale verdensorden opretholdes i sin nuværende form. Den er sammenfaldende med USA's nationale interesser. Hvordan sikrer USA dette? Det er det helt centrale spørgsmål i amerikansk udenrigspolitik, et spørgsmål der naturligvis har genereret mange svar (se fx Ikenberry, 2003, Art, 2003). Et redskab der selvklart spiller en vigtig rolle heri er USA's militær. Hvilken rolle skal militær magt spille? Hvordan sikrer USA at landets militære magt bedst muligt bidrager til at sikre den amerikansk ledede globale ordens opretholdelse? Hvordan bidrager militæret til at sikre at det 21. århundrede også, og måske i endnu højere grad end det 20., bliver 'the American Century' (White, 1996)?

Kort og godt har svaret på dette spørgsmål, faktisk siden starten af 90'erne, været, at USA's militære styrkers rolle er at sikre, at ingen militært kan udfordre USA's position hverken nu eller i fremtiden. Hvis de amerikanske væbnede styrker er så overlegne at ingen andre aktører har nogen chance for at udfordre USA militært, så opretholdes status quo. Målsætningen for det amerikanske militær er dermed konstant at være så stærkt at ingen ligeværdig modstander, ingen 'peer competitor' i fremtiden udvikler sig. Den konstante udvikling af nye, bedre og

mere slagkraftige militære kapaciteter skal afskrække potentielle konkurrenter fra overhovedet at gå ind i et våbenkapløb med USA. Enhver konkurrent skal slås af banen inden kapløbet går i gang. USA's overordnede militære strategi for at opretholde status quo er altså konstant at udvikle og reformere sit eget militær for at fastholde sin nuværende uovervindelighed. Et vigtigt begreb for den udvikling og reformation af det amerikanske militær er termen Revolutionen i Militære Affærer (RMA).

Hvor begrebet ofte er blevet brugt af historikere til at beskrive en, ofte teknologisk baseret, udvikling, der har revolutioneret måden krig blev ført på – alt fra armbrøsten til kampvognen – er termens funktion i det amerikanske militær i høj grad også instrumentel. Den er et redskab til bevidst at styre udviklingen. Målsætningen er konstant at revolutionere sine egne militære kapaciteter, så man hele tiden er et eller flere niveauer foran en potentiel ligeværdig konkurrent; man skal være så overlegen at konkurrence ikke giver mening. Det er ikke nok én gang at foretage et revolutionært spring, revolutionen skal være konstant. Historien om den moderne kampvogn illustrerer tankegangen godt. Teknologien blev opfundet af England under Første Verdenskrig, men det var Tyskland der, i den næste krig, udnyttede teknologiens potentiale til at revolutionere krigsførelse gennem *Blitzkrieg*. Logikken fra denne lektie spiller en central rolle i amerikansk strategisk tankegang. For i fremtiden at sikre den nuværende overlegenhed, skal den bevidste revolution være konstant, ellers risikerer man, at ens modstander udnytter de kapaciteter, man selv har udviklet på en ny, revolutionerende og mere effektiv måde.

En central del af den amerikanske strategi for at opretholde sin nuværende position handler altså om afskrækkelse¹ af fremtidige ligeværdige modstandere, faktisk før de fremstår som ligeværdige. Men hvad med nutiden? Ikke alene skal USA sørge for at den amerikanske verdensorden opretholdes i fremtiden, USA

¹ Traditionelt forstås afskrækkelse ud fra den Kolde Krigs logik. I et våbenkapløb med en modstander afskrækker ens militær modstanderen fra at angribe. Afskrækkelse var basis for terrorbalancen, hvor gensidig ødelæggelse ville blive resultatet af en atomkrig. Afskrækkelse svarer overens med det engelske begreb 'deterrence'. I den Amerikanske RMA-baserede strategi spiller et andet ord 'dissuasion', imidlertid en vægtig rolle. 'Dissuasion' dækker over udvikling af fx våbensystemer der vil *forbindre* at et våbenkapløb overhovedet starter. For eksempel det amerikanske missilforsvarssystem kan forstås indenfor denne logik, dets målsætning er at gøre det irrationelt overhovedet at begynde udviklingen af langtrækkende missiler. Begrebet 'dissuasion' er desværre ikke direkte oversætteligt til dansk udover begrebet afskrækkelse. Derfor bruges afskrækkelse til også at dække over udvikling af logik 'dissuasion' udtrykker i det følgende (for en diskussion af begrebet se Yost, 2004, 726-28).

skal også holde orden i verden i dag. Amerikas nationale interesser er globale og dækker hele verden. Derfor ser USA sig nødsaget til fra tid til anden, af forskellige årsager, at blive involveret i diverse lokale eller regionale konflikter af varierende intensitet. Det ligger implicit i imperiets logik. Eksemplerne på disse er mange. Somalia, Haiti, Irak såvel som Nordkorea og Iran og Sudan, er alle eksempler på steder som USA på den ene eller anden måde har været, eller kan blive engageret militært. Karakteristisk for alle eksemplerne er, at konflikterne fremstilles som en større eller mindre trussel mod den internationale stabilitet og dermed den amerikansk ledede verdensorden. Det samme med krigen mod terror. Alle gør de det ud for sikkerhedsproblemer som USA bliver nødt til at tage sig af og ofte ofre militære ressourcer på, dog uden at disse konflikter alene udgør en eksistentiel trussel mod Amerikas position. USA er imidlertid dømt til at handle, for hvis USA ikke handler, trues Amerikas position som verdensordnens leder af disse småkonflikter.

USA og det amerikanske militær står altså over for to opgaver, der begge kræver ressourcer. På den ene side skal USA forsikre sig imod en fremtidig udfordrer mod ens position som den eneste globale supermagt. På den anden side skal man opretholde den verdensorden som ens nationale interesser dikterer nødvendigheden af. Fremtiden, såvel som nutiden kræver sit. En parallel til det romerske imperium kan måske illustrere dilemmaet. De romerske legioner var i lang tid effektive militære midler. Det lykkedes dem at besejre den imperiale udfordrer Kartago, samtidig var de effektive redskaber til at disciplinere både besværlige provinser og barbarerne i periferien. Problemet for det amerikanske imperium er, at den måde man har valgt at gardere sig imod fremtiden på, betyder, at man er dårlig rustet til nutiden. USA bruger enorme ressourcer på at forberede sig på en fremtidig eksistentiel udfordring á la Kartago. En udfordring, der i sin form adskiller sig markant fra de små, men stadig vigtige, udfordringer eller konflikter USA er engageret i nu. Dermed adskiller de militære strategier og instrumenter der kræves for at klare den fremtidige og nutidige udfordring sig også. Den forsvarspolitiske afvejning mellem fremtiden og nutiden er dilemmaet for USA og temaet for de følgende sider.

Det næste afsnit diskuterer derfor først hvad RMA egentlig er. Det efterfølges af en redegørelse for den amerikanske RMA-inspirerede strategi for at besejre fremtidige ligeværdige modstandere, og diskuterer dens indhold og forudsætninger; hvad er det for en krig USA forestiller sig, der skal udkæmpes, hvilke kapaciteter kræver den, hvordan forbereder USA sig på den og hvorfor

ser strategien ud som den gør? Efter at have karakteriseret den amerikanske RMA-inspirerede vision vender de efterfølgende afsnit sig mod nutiden. Hvad kendetegner nutidens krige, hvordan ser de ud i forhold til USA's fremtidsvision, hvad er deres logik, hvordan handler man i dem og hvilke kapaciteter kræver de? Rapportens hovedargument – og konklusion – er, at forskellen på de to er så stor, at der reelt er tale om to forskellige slags krige. Rationalet bag den krig USA forbereder sig på i sin transformation af sine militære styrker er diametralt modsat nutidens krige – det gælder krigen i Irak, såvel som krigen mod terror. Afslutningsvis diskuterer konklusionen de to krigsbegreber og peger på, hvor de problemer dilemmaet mellem fremtid og nutid skaber, viser sig kraftigst. Det fører naturligt videre til en diskussion af dilemmaets konsekvenser – også for USA allierede, som for eksempel Danmark.

RMA begrebet

I 1917, ved Cambrai i Frankrig, koncentrerede den engelske hær næsten 500 kampvogne i et angreb på de tyske linjer. Til englændernes egen overraskelse lykkedes det for første gang i krigen at opnå et fuldstændigt gennembrud af tyske forsvarslinjer. Grunden var netop den store koncentration af kampvogne under gunstige forhold, kombineret med kraftig og nøjagtig artilleribeskydning (Bailey, 2001, 142-3). Ny teknologier, kombineret med ny strategier og industrisamfundets enorme ressourcer havde gjort det muligt at bryde de tidligere tre års stillingskrig. Måden man førte krig på var blevet forandret. Eksemplet viser godt, hvad en revolution i militære affærer består af, og hvorfra den henter sin dynamik. Den moderne industrialiserede europæiske nationalstat og nationalismen var helt centrale for at frembringe de betingelser der var nødvendige for det revolutionære spring i krigsførelsen. Både før og efter Cambrai var et industrialiseret samfund nødvendigt for at producere de kampvogne, kanoner og enorme mængder af ammunition krigen krævede. Cambrai ændrede heller ikke på de enormt store tab industrialiseret krigsførelse krævede. Cambrai viste derimod nye principper for brugen af de ressourcer, der fandtes i samfundet. Koncentration af ildkraft kombineret med manøvreedygtige styrker var det, der gav den taktiske succes. Slaget viste imidlertid samtidig, at nye principper ikke nødvendigvis med et ændrer krigen gang. Den engelske hær var ikke i stand til at følge op på gennembruddet. På grund af manglende mobilitet kunne man ikke udnytte det momentum, man havde skabt, og i sidste ende lykkedes den tyske hærs modangreb. Den taktiske succes blev ikke omsat til en strategisk gevinst. Det samme gjorde sig gældende for efterfølgende gennembrud i krigen. Ingen af parterne kunne omsætte umiddelbar succes på slagmarken til en afgørende fordel, og slagteriet fortsatte indtil Tyskland kollapsede (Bailey, 2001, 151). Det var ikke før i den næste krig, mere end tyve år senere, at en af krigen parter havde udviklet doktriner og strategier, der kunne forvandle de nye principper til en strategisk sejr. *Blitzkrieg* er kun en videreudvikling af principperne bag sejren ved Cambrai (se også Bailey, 1996). Koncentration af ildkraft kombineret med manøvreedygtige styrker var det, der gav den strategiske succes i Frankrig i 1941.

Det ovenstående eksempel er naturligvis ikke det eneste historiske eksempel på en revolution i militære affærer. Langbuen, Gustav Adolfs deltagelse i Trediveårskrigen, så vel som det revolutionære Frankrigs *Levée en Masse* er alle blevet

betegnet som RMA'er (Rogers, 2001, Rothenberg, 1986, Knox, 2001). Begrebet dækker altså bredt forstået over teknologiske, samfundsmæssige, politiske og strategiske udviklinger der – oftest i samspil med hinanden – ændrer betingelserne for krigsførelse på en så radikal måde, at der er tale om en revolutionær udvikling i måden, man fører krig på. Begrebet er altså komplekst og tilsvarende svært definerbart. Hvornår er en udvikling tilstrækkelig voldsom til at blive karakteriseret som en revolution? Endvidere, hvilke elementer er de vigtigste? Er det de samfundsmæssige betingelser der lægger grunden for udviklingen eller er det de militære resultater? I ovenstående eksempel ville de spørgsmål udmønte sig i en diskussion om krig blev revolutioneret af industrialiseringen eller af tysk strategi i Anden Verdenskrig. Svaret er selvfølgelig begge dele. En lang række af fænomener vil altid i mere eller mindre grad præge en udvikling. Nogle definerer derfor RMA bredt:

“an RMA is simply a revolutionary change in how wars are fought and won – a change that can often be recognized by the ease with which ‘participating’ armed forces can defeat ‘non-participating’ ones” (Rogers, 2000, 22).

Definitionen passer godt med eksemplet ovenfor. Det var først efter Cambrai at en ny måde at kæmpe på vandt indpas på slagmarken. Udviklingen der muliggjorde den var imidlertid ikke ny, og tilsvarende varede det længe før den fulde revolutionære effekt viste sig fuldt ud; hvor nemt ‘deltagere’ kunne vinde krige over ‘ikke-deltagere’. Definitionen og eksemplet viser imidlertid også at der er forskel på, hvad der betinger revolutionen, og hvad der udløser dens fulde effekt. Begrebet, som forstået ovenfor viser at der skal svares på to spørgsmål. Først, og mest grundlæggende, hvad betingede RMA'en, hvorfor kunne den opstå i første omgang. Svaret på det spørgsmål vil ofte i sidste ende knytte sig til generelle udviklingstræk i samfundet, fx industrialiseringen eller nationalstaten. Det kan være meget interessant for både historikere og sociologer. For militæret og forsvarspolitikere er det imidlertid også interessant at gå et skridt ned i analyse-niveau. Det centrale er at undersøge hvad i selve krigen, der gav den komparative fordel. Hvordan blev RMA'en udnyttet. Begrebets store spændvidde har derfor fået nogle analytikere til at dele deres begrebsliggørelse af militær forandring op i to særskilte begreber. Først det bredt dækkende militære revolutioner:

“They brought systemic change in politics and society. They were uncontrollable, unpredictable, and unforeseeable...Military revolutions recast

society and the state as well as military organizations. They alter the capacity of states to create and project military power...states that have missed the early military revolutions cannot easily leap-frog to success in war” (Murray & Knox, 2001, 6-7)

Militære revolutioner er altså ukontrollerbare, uforudsigelige og uforudseelige. Samtidig er de så kraftige, at de ændrer betingelserne for både samfund og politik, og dermed naturligtvis også for brug af militær magt. Et eksempel er den industrielle revolution. Man kan måske spørge om det giver mening at definere udviklinger af så omfangsrig betydning som militære revolutioner, eftersom ændring af krig kun er en lille del af den ændring de bringer med sig. En pointe som kan genfindes i tesen om at krig generelt set afspejler samfundets produktionsmåde. Alvin og Heidi Toffler (1993) knytter, ud fra denne pointe, forandring i måden man fører krig på til overgangen mellem førindustrielt, industrielt og postindustrielt samfund. Det er imidlertid stadig klart, at måden at føre krig på har ændret sig mange gange, også indenfor det industrielle samfund. Militære eller samfundsmæssige revolutioner danner altså basis for, at måden man fører krig ændrer sig. Men hvordan ændres krigen, og kan det forudses og planlægges? Murray og Knox mener ja. Ud fra de tilstedeværende grundbetingelser er det muligt at drive og udvikle potentielt revolutionære forandringer i, hvordan man fører krig, og dermed opnå en afgørende fordel i forhold til ens modstandere. RMA er ud fra denne definition en mindre dramatisk revolution betinget af en overordnet militær revolution, der ikke desto mindre kan have stor betydning for krigen resultat. RMA er således kendetegnet ved:

“Clusters of less all-embracing changes...They do appear susceptible to human direction, and in fostering them, military institutions that are intellectually alert can gain significant advantage. Military organizations embark upon an RMA by devising new ways of destroying their opponents...Revolutions in military affairs require the assembly of a mix of tactical, organizational, doctrinal and technological innovation in order to implement a new conceptual approach to warfare.” (Murray & Knox, 2001, 12)

Hvis de to begreber skal sættes i forhold til Cambrai-eksemplet, så skal selve slaget ses som et illustrativt udtryk for den militære revolution, som industrialiseringen havde ført med sig, og de potentielle muligheder der lå i den udvikling. Lige såvel som hele første verdenskrig var et udtryk for den industrialiserede

krigs totale karakter. RMA'en baseret på denne udvikling lod imidlertid vente på sig. Først da Nazi-Tyskland, belært af nederlaget såvel som mellemkrigstiden, havde samlet den kritiske masse af 'tactical, organizational, doctrinal and technological' nytænkning til at opnå en 'significant advantage' var der tale om en RMA i Murray og Knox's forståelse.

RMA er altså et vigtigt begreb i forhold til militær udvikling og forandringer i måden krig føres på. For det første spiller begrebet en stor rolle i historievidenskab til at forklare militær udvikling. Differentieringen mellem militære revolutioner og revolutioner i militære affærer giver redskaber til at forklare historiske begivenheder, hvad der betingede dem, hvorfor de antog deres specifikke karakter, og ikke mindst deres konsekvenser.

Det er imidlertid ikke kun historikere der læser, bidrager til og analyserer militærhistorie. RMA begrebets rolle er derfor mere end historisk. Som det fremgår af Murray og Knox's definition er begrebet også instrumentelt. En aktør kan selv drive en RMA, militære styrker kan aktivt revolutionere sig selv, hvis de 'intellektuelt er på vagt'. Der ligger altså både en passiv og en aktiv betydning i begrebet. På den ene side er det et redskab til at forstå og lære af historien. På den anden side er det et redskab til at skabe – en potentielt succesfuld – fremtid. Det er denne dobbelte funktion, der gør begrebet interessant for fx det amerikanske forsvar. Måden at føre krig på er blevet revolutioneret i fortiden, hvilket har ført til spektakulære sejre og nederlag. Dem må man tage til efterretning og forberede sig på vil ske igen. Man skal faktisk forholde sig til processen, givet at RMA, i modsætning til militære revolutioner, er 'susceptible to human change'.

Netop militære revolutioner, forstået som kraftige og pludselige sociale udviklinger understreger betydningen og vigtigheden af at tage begrebet RMA alvorligt. Ved at fokusere på de elementer af forandringer, der er indeholdt i RMA, bliver begrebet faktisk til en måde indirekte at kontrollere de ukontrollerbare kræfter i militære revolutioner. Det er centralt i den nuværende sammenhæng. Overgangen fra industri- til informationssamfund identificeres af det amerikanske militær som en militær revolution. Derfor – når en sådan grundlæggende revolution er undervejs – bliver det helt centralt at koncentrere sig om RMA og forandringer af måden man fører krig på. Hvis man ikke selv 'høster RMA-frugterne' (Heurlin et. al. 2003, 6), så er der nogle andre der, ligesom efter Cambrai, gør det.

RMA og militære revolutioner er centrale begreber til at forstå og forklare hvad der driver USA's transformation af sine væbnede styrker i øjeblikket. Efter således at have konkretiseret begrebernes betydning og funktion, vender rapporten sig i det næste afsnit til den amerikanske forsvarspolitiske udvikling. Hvordan forstår det amerikanske forsvar RMA, hvilken betydning tillægges den militære revolution der påstås at drive udviklingen, og ikke mindst hvad betyder den vægt der lægges på RMA-inspireret transformation for det amerikanske forsvar nu og i fremtiden, dets måde at føre krig på og dets forståelse af krig?

USA's RMA

“Transforming the military is not an event; it is an ongoing process. There will be no point at which we can declare that the U.S. forces have been “transformed”.” (Rumsfeld, 2002a, 27)

At transformation ikke er en begivenhed men faktisk en langvarig proces kan man kun give Donald Rumsfeld ret i, hvilket Cambrai-eksemplet også viser. Hvis man kikker på hvor grundlaget for den udvikling, der har taget fart under Rumsfelds anden periode som forsvarsminister, stammer fra, skal man faktisk kikke på udviklingstræk tilbage til før hans første tur i stolen.

I tiden omkring Vietnam-krigen bliver mange af de teknologier, der senere vil spille en central rolle i amerikansk forsvarsplanlægning introduceret.² Samtidig, og som konsekvens af Vietnam-krigen, omlægges det amerikanske militær fra at være baseret på værnepligt til udelukkende at bestå af frivillige og professionelle soldater. Den omlægning medfører naturligt en ny afvejning i forholdet mellem kvantitet og kvalitet. Det centrale omdrejningspunkt for det amerikanske forsvars doktriner er på det tidspunkt den mulige konventionelle konfrontation med Warszawa-pagten i Europa. Med færre styrker er det naturligt at satse på højere kvalitet og effektivitet, igennem præcisionsvåben og koordinerede værnssfælles operationer. Nye doktriner som fx ‘AirLand Battle’ fra 1982 forsøger at operationalisere hvordan krig skal kæmpes med færre soldater og mere isenkram. Disse doktriner er imidlertid kontroversielle, og mange i det amerikanske forsvarstabshment er ikke overbeviste om deres effekt (Freedman, 1998, 24-27).

På den anden side ser man anderledes på tingene. Sovjetiske militærfolk begynder allerede i 1970'erne i højere og højere grad at blive angste for, at udviklingen af specielt informationsteknologi i Vesten er ved at medføre en ‘militær-teknologisk revolution’. Frygten er begrundet i at udnyttelsen af informationsteknologi vil føre til nye og kvalitativt mere effektive konventionelle våbensystemer. Da USSR halter langt bag USA på det informationsteknologiske område, frygter den Røde Hær, at den vil miste sit konventionelle overtag som konsekvens af et digitaliseret våbenkapløb (Owens, 2002, 207-8). Det er altså ikke Amerika selv

² Bl.a. krydsermissiler, taktisk brug af computere både til målsøgning og kommunikation, såvel som Internettet og e-mailen fødes i den periode.

men USSR, der først opdager det revolutionerende potentiale i det amerikanske samfund; informationsteknologi. Derfor er det paradoksalt nok også gennem studiet af sovjetisk militærtænkning, at ideen om, at en revolutionerende ændring i måden man fører krig på er undervejs, begynder at tage form. Først og fremmest i Pentagons 'Office of Net Assessment', hvis opgave præcis er studiet af sovjetisk militærudvikling (Sloan, 2002, 26-7). Det er dog ikke før efter den Kolde Krig og den overvældende amerikanske succes i Golfkrigen, at der åbnes politisk rum til at begrebet RMA, igennem intensiv markedsføring af chefen for 'Net Assessment' Andrew Marshall, lidt efter lidt op igennem 90'erne kommer til at spille en dominerende rolle for amerikansk forsvarsplanlægning (Freedman, 1998, 28-32).

Ideen, der driver begrebets brug i det amerikanske forsvar, er altså grundlæggende samstemmende med den teoretiske litteratur. Gennemgribende ændringer i samfundet – udbredelsen af informationsteknologi – medfører nye muligheder og betingelser for krigsførelse (Marshall, 1993). Hvad mener Pentagons forsvarsplanlæggere, det betyder og skal betyde for det amerikanske militær, hvilken overordnet strategi skal man følge og hvad skal målsætningen være? Der er grundlæggende to svar på de spørgsmål, og RMA spiller en betydelig rolle i begge. Det amerikanske forsvar har fået defineret to grundlæggende opgaver. For det første groft sagt at kunne handle og vinde i enhver konventionel konflikt. For det andet at være så stærkt at ingen drømmer om at udfordre det – altså afskrækkelse (Bush, 2002, 29).

Det amerikanske militær og RMA – to spor

Irak, Kosovo, Afghanistan og Irak igen. Alle fire krige blev fremstillet som klare amerikanske sejre og bliver alle brugt som eksempler på, at USA har revolutioneret måden at føre krig på i en sådan grad, at ingen reelt kan udfordre amerikanske styrker. De viser godt den revolution som det amerikanske militær – ifølge sig selv – er ved at gennemgå i øjeblikket. Det amerikanske militær var i alle tilfælde sin modstander totalt overlegen, og den udvikling som den første Irak krig gav et glimt af – effekten af præcisionsvåben og totalt luftherredømme – er kun blevet forstærket i de efterfølgende krige. Den udvikling som russerne identificerede allerede i 70'erne har vist sit revolutionære potentiale. Specielt Afghanistan viser, hvad RMA handler om. Krigen blev brugt til at vise både potentialet og essensen af den militære revolution, der er undervejs, og de effekter USA mener at have opnået ved at udnytte nye teknologiers potentiale.

Det første spor: hvordan man vinder krige

“Power is increasingly defined, not by mass or size, but by mobility and swiftness. Influence is measured in information, safety is gained in stealth, and force is projected on the long arch of precision-guided weapons. This revolution perfectly matches the strength of our country – the skill of our people and the superiority of our technology. The best way to keep the peace is to redefine war on our terms” (Bush, 1999,3)

Citatet viser, hvad det hele handler om, men som påpeget tidligere er ny teknologi imidlertid ikke alene det der driver værket, mindst lige så vigtig er taktisk, organisatorisk og doktrinær udvikling. Grunden til Donald Rumsfelds udelte begejstring for krigen i Afghanistan var netop, at den for ham var et udtryk for, at USA havde fundet strategien og doktrinen til at realisere det revolutionerende potentiale i den teknologiske udvikling (se fx Rumsfeld, 2002a, 21, Rumsfeld, 2002b). Afghanistan fungerer som beviset på, at doktrinen ‘Network Centric Warfare’ har lykkedes i at styre den overordnede militære revolution således, at USA har kunnet høste RMA-frugterne og for USA fordelagtigt redefineret måden at føre krig på. Network Centric Warfare (NCW) er den overordnede doktrin, som er blevet brugt til at styre og fastsætte målsætningen udviklingen af det amerikanske militær. Doktrinen indeholder tre hovedelementer eller tre hovedteser for, hvad der er centralt i den nye amerikanske måde at føre krig på:

- kapital frem for arbejdskraft
- hastighed frem for masse
- kommunikation og information bidrager med den afgørende fordel

Det er kombinationen af disse tre elementer i NCW der har revolutioneret det amerikanske forsvars effektivitet i krig. Network Centric Warfare er fundamentet for hele forandringsprocessen i det amerikanske forsvar og spiller en central rolle i strategipapirer, doktriner osv. Et godt eksempel er 'Military Transformation: A Strategic Approach' (Cebrowski, 2003). Dokumentet redegør både for, hvad man har opnået, og fastsætter visionen for fremtiden. Grundargumentet – hentet fra ideen om militære transformationer – er at i informationssamfundet er magt baseret på information, og at NCW er en helt ny måde at føre krig på, der udnytter det faktum (Cebrowski, 2003, 13, 28).

Militære styrker var tidligere bygget op på basis af et traditionelt hierarkisk, pyramidelignende organisationsprincip, hvor information og initiativ løb vertikalt fra top til bund, og hvor forskellige funktioner og værn var klart adskilte. Det princip duer ikke længere. Det er i sin essens dårligt til at distribuere og bearbejde information og viden. Derfor skal militære organisationer i langt højere grad være bygget op som et horisontalt netværk, hvor informationsstrømmene kan flyde frit på tværs af værn og enheder, og hvor hierarki er afløst af flydende integration af fælles operationer. Netværket, der faciliterer informationsudveksling, er det der giver den afgørende fordel. Hurtig, helst 'real time', udveksling af information på kryds og tværs af niveauer og mellem enheder giver 'Dominant Battlespace Awareness' – altså et klarere billede af slagmarken end fjenden, og dermed kapaciteten til at handle hurtigere og mere effektivt end fjenden. Overlegen information igennem integrationen af alt fra satellitter, overvågningsfly, UAV'er, til selv de mindste taktiske enheder på selve slagmarken, dvs. den individuelle soldat, i et virtuelt kommunikationsnetværk gør, at man på alle niveauer bliver bedre til at både at tage de rigtige beslutninger og udføre dem. Dvs. overlegen 'networked' information medfører radikalt hurtigere, bedre og mere præcis udslettelse af modstanderens styrker (Cebrowski, 2003, 13).

Det er imidlertid ikke kun information, der integreres i en netværksbaseret organisation i NCW. Hele militærets rationale bliver netværkscentreret. Udveksling af information på kryds og tværs i virtuelle kommunikationsnetværk gør, at bedre beslutninger kan træffes hurtigere. Udførelsen af beslutningerne er også netværksintegrerede, kommando- og kontrolfunktioner følger også den

horisontale struktur. Det betyder at hastigheden, hvormed man kan handle på baggrund af information, er øget til et nyt niveau. Platforme og våbensystemer er på tilsvarende vis integreret, hvorved afstanden i tid fra "sensor to shooter" reduceres kraftigt (Cebrowski, 2003, 21). Målsætningen er at: "A warfighting force with networked capabilities allows a commander to analyze battlespace, rapidly communicate critically information to friendly forces, and marshal a lethal combination of air, land and sea capabilities to exert massed effects against an adversary" (Cebrowski, 2003, 13).

Den sidste og afgørende konsekvens ved netværksbaseret krig er, at måden soldater bruges på ændres radikalt og deres antal reduceres. Den militære effekt, der tidligere krævede koncentrationen af en stor mængde personel relativt tæt på fjenden, kan en højteknologisk netværksbaseret militær styrke opnå både langt hurtigere og med anvendelsen af langt færre men mere veluddannede og specialiserede styrker. Langtrækkende, præcise, mobile og slagkraftige våbensystemer gør, at ens egne styrker kan reduceres i antal og for størstepartens vedkommende holdes i sikkerhed uden for fjendens rækkevidde, hvor deres rolle er mere beslægtet med en computerteknikkers arbejde end med egentlige kamptropper (Cebrowski, 2003, 31).

Derfor er Rumsfeld glad for krigen i Afghanistan, resultatet kunne forklares som et resultat af NCW. Små selvstændige og spredte enheder af specialstyrker udgjorde reelt set den amerikanske frontlinje, for så vidt der var tale om en sådan. Disse enheder kunne så selvstændigt og uafhængigt trække på resten af militærets netværk af kapaciteter – krydsermissiler fra skibe eller B-52'ere, kamphelikoptere, jagerfly etc. – afhængigt af deres egen opfattelse af missionens behov. NCW bestod prøven og beviste sin effektivitet som grundlæggende doktrin. Krigen blev opfattet og beskrevet som succesfuld (se fx Bush, 2001). Stor fleksibilitet og høj hastighed gav den ønskede effekt imod Taliban/al Qaida. Samtidig viste krigen at det var muligt at nå dette mål med meget få egentlige frontlinjetropper, hvorved risici for amerikanske tab minimeres.³

Resultatet af Afghanistan og NCW er at man som Donald Rumsfeld med nogenlunde sikkerhed kunne sige om den efterfølgende krig i Irak, at den ikke ville

³ En vigtig del af succesen skal nok tilskrives Nordalliancens styrker, som bidrog til det nødvendige antal styrker på jorden i Afghanistan. Men netop fleksibiliteten og ad-hoc karakteren af dette samarbejde bruges netop til at understrege NWC-doktrinens succes (fx Rumsfeld, 2002a).

være: “a repeat of any other conflict. It will be of a force and scope and scale that has been beyond what has been seen before.” (Rumsfeld, 2003a) Grundlæggende samme strategiske rationale – om end på meget større niveau – lå til grund for styrkesammensætning og strategi i krigen i Irak. Luftbårne præcisionsvåben, relativt lette og fleksible landstyrker samt hurtig kommunikation og målsøgning gav de amerikanske styrker den helt afgørende fordel også i Irak (Garden, 2003, 701-11). Med brugen af langtrækkende præcisionsvåben og omfattende så vel som velintegrerede kommunikationsnetværk har man vist at det er lykkedes at revolutionere måden man fører krig på. Ny informationsteknologi og den tilhørende doktrin NCW giver USA militære kapaciteter, der ligger niveauer over hvad andre aktører er i besiddelse af. USA's militær har gennemgået en RMA, der gør det i stand til at vinde krige hurtigt og overlegent.⁴

Det andet spor - fremtidssikring

Som det fremgår af Rumsfeld-citatet i begyndelsen af afsnittet, er det imidlertid ikke tilstrækkeligt at transformere sig én gang, at gennemgå én RMA. Transformation, i amerikansk forsvarspolitisk tænkning, er ikke en begivenhed men en proces. Ved at anskue begrebet som en proces frem for en begivenhed, medvirker begrebet til at opfylde begge krav til det amerikanske militær:

“Our goal is not simply to fight and win wars, it is to try to prevent wars...we must develop new capabilities that merely by our possessing them will dissuade adversaries from trying to compete” (Rumsfeld, 2002c, 5)

Lektien fra historien er klar. Meget ofte, når transformation og RMA er emnet, henvises der til *Blitzkrieg* eksemplet.⁵ Det eksempel, sammenholdt med at USSR, før USA, havde forstået det revolutionære potentiale i informationsteknologi, gør, at man ikke kan hvile på laurbærene. Det faktum, at USA's nuværende militære kapaciteter er alle andre aktører overlegne sikrer ikke fremtiden. Udviklingen, som den har vist sig i Irak og Afghanistan, er ikke tilstrækkelig til at afskrække modstandere i fremtiden. Tidligere RMA'er har – ligesom den USA

⁴ Man kan naturligvis diskutere kvaliteten af modstanderen i både Afghanistan og Irak. Det store spørgsmål er naturligvis om fremtidige og stærkere modstandere vil være lige så 'nemme' at besejre. Netop derfor er det nødvendigt konstant at revolutionere sig selv.(se Ulriksen, 2003, om lektier fra mindre konflikter og militære revolutioner)

⁵ Se fx: (Rumsfeld, 2004a, 2, Wolfowitz, 2002, 6, Wolfowitz, 2004, 2). De nævner alle Englands udvikling af kampvognen, og Tysklands udvikling af doktriner for dens anvendelse, som et klokkeklart historisk eksempel på, at man aldrig kan vide sig sikker. Andre aktører kan, hurtigere end en selv, lære hvordan ny teknologi skal bruges i krig, og dermed opnå en afgørende komparativ fordel.

er i gang med i øjeblikket – vist sig ved overraskende sejre i krig, fx *Blitzkrieg* i Anden Verdenskrig. Netop igennem fortsat transformation skal USA undgå at det tilfælde gentager sig i fremtiden. Andre aktører må ikke kunne udnytte den teknologi USA har udviklet til en overraskende og måske afgørende sejr i en omfattende militær konflikt. For at sikre sin nuværende globale position skal USA hele tiden søge at revolutionere sine militære doktriner og teknologier. Ved således konstant at være et skridt foran i 'RMA-kapløbet', og således konstant revolutionere sig selv, afskrækkes potentielle udfordrere fra overhovedet at indlede en strategisk udfordring af USA's position. USA ser sig selv som kun i den indledende fase, og de nuværende kapaciteter bygger i høj grad på nye måder at bruge eksisterende platforme på. Den fuldendte revolution har man ikke endnu gennemlevet. Men dens konsekvenser kan skimtes, og hvis USA er 'intellectually alert' kan man udnytte den fuldt ud.

RMA spiller dermed en dobbeltrolle i amerikansk forsvarspolitik. For det første er Amerikas nuværende kapaciteter resultatet af en igangværende RMA, og amerikansk militærmagt er baseret på revolutionær ny teknologi og nye doktriner. For det andet er RMA det redskab der skal styre den fremtidige udvikling. RMA er både midlet til at vinde krige i nutiden og sikre freden i fremtiden.

USA's fremtidsplaner for sin militære udvikling er styret af den RMA-inspirerede tankegang som det ovenstående har kortlagt. RMA begrebet og den rolle det spiller i det amerikanske militær kan derfor også bruges til at se hvor fremtiden for amerikansk forsvarstænkning og - planlægning bevæger sig hen. USA's fremtidige forsøg på at drive yderligere RMA'er igennem må – da der ikke er andre at måle sig med – i sidste ende basere sig på USA's egne kapaciteter; det er i USA at revolutionære militære teknologier er mest udviklede. Derfor må USA selv være målestokken for fremtidige revolutioner. Hvad er afgørende for USA's nuværende position, og hvad kan i fremtiden true de militære kapaciteter, positionen er grundlagt på? Det kan USA kun finde ud af ved at måle sig med sig selv. En måling der imidlertid stadig er nødvendig for at afskrække fremtidige modstandere. Ved at undersøge den måling kan man se hvor USA's militær planlægger at bevæge sig hen.

Som det ovenstående viser er RMA og militære revolutioner på en og samme tid løsningen og problemet. Udviklingen og i særdeleshed spredningen af specielt den informationsteknologi, der i første omgang har givet USA en komparativ fordel, gør, at fjendtlige stater i højere og højere grad kan øge deres militære

kapaciteter med: “widely available off-the-shelf technologies” (Department of Defense(DoD), 2001, 6). Det som for USA har været resultatet af en langstrakt og dyr forsknings- og udviklingsproces kan for andre efterfølgende være både billigt og nemt tilgængeligt. Hvad er det for teknologier, og hvorfor er USA bange for dem? Både ‘Military Transformation: A Strategic Approach’ og ‘Quadrennial Defense Review’, begge centrale strategipapirer, lister seks operationelle mål for amerikansk forsvarspolitik (Cebrovski, 2003, 17, DoD, 2001, 30). Med udgangspunkt i dem kan man se, hvor USA’s militær vil bevæge sig hen for at gardere sig imod fremtiden:

1. Missionsorienterede målsætninger
 - a. Beskytte kritiske baser
 - b. Udsende og opretholde styrker
 - c. Nægte fjenden helle

2. Fremskyndende målsætninger
 - d. Fuld udnyttelse af informationsteknologi
 - e. Sikre informationssystemer
 - f. Forbedre rum-baserede kapaciteter

Hvis man starter med den første gruppe af målsætninger – de missionsorienterede mål, så er det her de mere traditionelt forståede militære opgaver ligger – selve krigsførelsen samt beskyttelse af eget og andres territorium. Den anden gruppe af målsætninger udgør det, som jf. NCW, i første omgang betinger USA’s nuværende styrke. Fuld udnyttelse af informationsteknologi er selve hjerteblodet i NCW, det er hvad der giver den komparative fordel. Det kræver imidlertid igen at informationsnetværkets systemer er sikret, hvilket i sidste instans handler om at sikre og forbedre amerikanske kommunikations- og overvågningssatellitter. Det er altså den anden gruppe af målsætninger, der betinger den første gruppe.

Ud fra disse målsætninger definerer man samtidig truslerne. Argumentet går således: i en uforudsigelig verden kan man ikke vurdere hvem fjenden er med sikkerhed og hvordan den konkrete trussel vil opstå. Hvad man derimod godt kan kortlægge er “the types of military capabilities that will be used to challenge US interests and US military forces” (DoD, 2001, 61). Det er grundlæggende hvad kapabilitetsbaseret forsvarsplanlægning går ud på. Hvilke kapaciteter, frem for aktører, truer USA militært. En kortlægning

af dette må naturligvis tage udgangspunkt i ens egne kapabiliteter. Hvad kan udligne den fordel USA har skabt, hvor er man sårbar? Hele den amerikanske RMA handler om, og, som ovenstående målsætninger viser, baserer sig på informationsteknologi, heraf følger det klare svar, at hvis netværket sættes ud af spillet så giver NCW ingen mening på slagmarken. Dermed har man identificeret både den mest grundlæggende trussel og midlerne til at løse den. Den udvikling der har gjort det muligt for USA at udslette fjendens tyngdepunkt på en ny og langt mere effektiv måde, rykker samtidig USA's eget tyngdepunkt (Rattray, 2001, 461). Den militære revolution der har givet USA enorme fordele har altså en boomerangeffekt i og med, at den gør USA sårbar på nye måder (Rasmussen, 2004, 5-6). Cyberspace og satellitter opfattes som USA's nye tyngdepunkt. Derfor handler amerikansk forsvarsplanlægning også i høj grad om at undgå "A Space Pearl Harbor" (Rumsfeld et al., 2001a, 8). Truslen er, at overraskende nye modstandere, med nye teknologier med ét vil kunne sætte USA's militær ud af spillet ved et angreb på fx amerikanske satellitter. Uden satellitter intet informationsnetværk og derved ingen netværkscentreret krigsførelse.

Omvendt, hvorfor er scenariet om et 'space Pearl Harbor' så vigtigt? Der er ingen der forestiller sig på nuværende tidspunkt, at nogen aktører kan ødelægge det amerikanske kommunikationsnetværk ved at sabotere amerikanske satellitter. Men det er netop pointen i RMA-begrebet og kapabilitetsbaseret militær planlægning. Teknologisk udvikling kan betyde at nogen i nær fremtid vil kunne gøre det.⁶ Derfor er man selv tvunget til fortsat teknologisk udvikling for at modvirke dette. Meget forskning indenfor fx det amerikanske missilforsvarsprojekt kan ses som et ønske om øget kapacitet til at beskytte rum-baserede kommunikationssystemer (DeBois et al., 2004). Opsigelsen af ABM-traktaten, samt amerikansk modstand mod diverse FN-traktater der sætter begrænsninger for våbensystemer i rummet, kan tilsvarende ses som eksempler på at USA lægger stor vægt på handlefrihed på dette område (Hirst, 2002, 332, 340). En anden trussel kommer fra langtrækkende missiler og masseødelæggelsesvåben, igen spiller rummet en vigtig rolle både if. til overvågning og direkte bekæmpelse, hvilket igen er et argument for at beskytte rumbaserede kapaciteter (se fx Mowthorpe, 2004, Hirst, 2002, 332).

⁶ Den elektromagnetiske bølge fra en atombombe detoneret udenfor atmosfæren vil kunne ødelægge de elektroniske netværk i satellitter i lavt kredsløb. En anden mulighed er antisatellitter, altså satellitter sat i kredsløb med det ene formål at ødelægge andre satellitter. Derudover forestiller man sig lasere baseret enten på jorden eller i rummet, som også ville være i stand til at uskadeliggøre satellitter.

Verdensrummets betydning er et godt eksempel på den grundlæggende mekanisme, der er på spil. USA måler sin egen sårbarhed, ikke i forhold til, hvad andre aktører kan eller vil gøre nu, men kun i forhold til sin egen nuværende sårbarhed i fremtiden. Resultatet bliver at man er tvunget til at fortsat at revolutionere sig der hvor man er sårbar nu for at sikre fremtiden. Det betyder imidlertid at ens forståelse af krig samtidig bliver påvirket af udgangspunktet. USA's forestillede fremtidige modstander kommer til at ligne USA. Betydningen af NCW betyder at man fokuserer på andre der ville kunne udvikle NCW-kapaciteter, lige såvel som afhængigheden af informationsnetværk baseret på infrastruktur i rummet gør at man fokuserer på aktører der kan modstå eller udligne den magt information og rum-infrastruktur giver. Måden at tænke trusler på får USA til at sigte efter en konstant accelerering af de kapaciteter man er i besiddelse af allerede – øget sikring af satellitter, øget digitalisering, øget NCW, øget informations- og overvågningskapaciteter.

Den potentielle fremtidige krig man reformerer sig i forhold til er altså i høj grad baseret på ens eget spejlbillede. Det begrænser eller fokuserer imidlertid også USA's trusselsopfattelse. Selv om begrebet asymmetri spiller en central rolle – at modstanderen kan bruge kapaciteter på en ny og anden måde – begrænser asymmetrien sig ofte til virkemidler. Aktørerne fortsætter i høj grad med at være de samme. Slyngestaters brug af langtrækkende missiler beskrives som en asymmetrisk måde at indgå i en konflikt med USA (Cebrowski, 2003, 15). Et andet ofte brugt eksempel på asymmetri er hvis Kina skaber en tilstedeværelse i rummet, det kunne fx betyde introduktionen af mikro- satellitter der kunne forvrænge signalet fra amerikanske satellitter, eller skyde dem ned (Rumsfeld, 2004b, 42).

Konklusionen er, at fordi USA reformerer sig i forhold til sig selv, driver man udviklingen af ens væbnede styrker i én retning. Man skal grundlæggende kunne mere af det samme. Det der i fremtiden vil afskrække en modstander er bedre og bedre beskyttede satellitter, bedre og bedre udnyttede kommunikationsnetværk. Endelig er det mere udviklet netværkscentreret krigsførelse og netværksbaserede militære styrker der vil give sejren på slagmarken. Det ville afskrække en selv på nuværende tidspunkt.

Selv om modstanderen vil prøve at opføre sig 'asymmetrisk' og derved til en vis grad vil være forskellig, så er målsætningen symmetrisk – at odelægge USA's tyngdepunkt. Symmetrien gælder i realiteten også for billedet af modstanderen. Det er klart at der også i fremtiden vil være forskel på USA og fx Kina, men som

aktører er de relativt ens, de er begge store stater med store militære styrker.

USA's militær bruger enorme ressourcer på at afskrække fremtidige ligeværdige udfordrere igennem konstant transformation af sig selv. Det er midlet og strategien til at sikre USA's position i fremtiden. Men ved at transformere sig ud fra sit eget spejlbillede fokuseres udviklingen af det amerikanske militær i en bestemt retning, i forhold til en bestemt slags krig. Den fremtidige krig man forstiller sig fremstilles meget forskellig fra både nutiden og fortidens krige, men det er den kun i kraft af hvordan den udkæmpes.⁷ Aktørerne og rationalet i krigen er det samme. Der er stadig tale om stater der, med (højteknologiske) styrker, mødes på en slagmark – det kan være i cyberspace eller i rummet såvel som på landjorden – hvor der udkæmpes afgørende slag. Rationalet for de militære styrker er dermed også det samme, at fratage fjendens muligheder for at gennemtvinge sin vilje, igennem at ødelægge hans militære styrker, hans tyngdepunkt.

Det er informationsteknologiens centralitet og mødet med en symmetrisk modstander baseret på sit eget spejlbillede der er det grundlæggende rationale. Fremtiden for det amerikanske militær bliver derved en acceleration af nutiden baseret på fortidens lektioner. Lette, fleksible, hurtigt deployerbare, og ikke mindst få, egentlige kampstyrker, støttet af langtrækkende, og i tiltagende grad, automatiserede og digitaliserede våbensystemer forankret i et sikret globalt informationsnetværk er den vision som bærer udviklingen af det amerikanske forsvar. Den grundlæggende målsætning er at kunne afskrække, og hvis det mislykkes, overvinde en fremtidig ligeværdig udfordrer.⁸ Rationalet bag udviklingen er fundamentalt at information er vigtigere end både masse og ildkraft i den krig USA forstiller sig.

Hvorfor RMA baseret udvikling

RMA begrebet spiller altså en central rolle i amerikansk forsvarspolitik. Begrebets egen historie, såvel som den nuværende udvikling det beskriver, kan trækkes

⁷ Der er flere der har tænkt over hvordan krig mellem to 'transformerede' militære styrker ville se ud. Et bud er Martin Libickis, som beskriver fremtidens krig som 'pop-up-warfare', hvor højteknologiske styrker opfører sig som miner, der fjernstyret vil vise sig, affyre deres våben, og derefter pga. hastigheden i fremtidens krig være enten ubrugelige eller uskadeliggjorte (Libicki, 1994, 12).

⁸ Et eksempel på dette er det amerikanske militærs 'Stryker-brigader', der er udtryk for et nyt rationale for organiseringen af landbaserede styrker. I stedet for at bygge formationen op omkring tunge kampvogne – lokal, velbeskyttet ildkraft – består enheden udelukkende af lette og hurtige køretøjer i forskellige konfigurationer, hvor stor vægt er lagt på informationsindhentning og kommunikation med andre netværkede enheder og værn, som skal levere ildkraften til brigaden.

langt tilbage i den Kolde Krig. Fundamentet for den nuværende udvikling og de begivenheder der har formet den skal altså findes i fortiden. Ikke desto mindre har den instrumentelle brug af begrebet ført til store forandringer i hvordan USA tænker krig. Forandringer som, hvis den nuværende kontinuerlige revolution fortsætter, ikke vil blive mindre udtalte.

Hvordan kan det være, at en så revolutionær udvikling tager hold og ret hurtigt får konsekvenser for, hvordan USA fører og tænker krig, og hvorfor struktureres udviklingen på lige præcis den måde, som de foregående sider har beskrevet? Udover de forklaringer som RMA-fortalere selv bidrager med – informationsrevolutionen, læren fra Golfkrigen etc. – kan den konkrete udformning af den forsvarspolitiske udvikling nok i høj grad forklares ved at den passer ind i nogle allerede eksisterende og ret fasttømrede forestillinger om hvad krig er og hvordan man fører krig. RMA- tankegangens konkrete udformning passer ind i 'The American Way of War'.

Den amerikanske måde at føre krig på er igen parallel med den måde Vesten traditionelt har forstået krig på. Det centrale element i vestlig tankegang og praksis i krigsførelse har været det afgørende slag der ødelægger fjenden. Denne tendens har fået Hanson (2001, 20-2) til at betegne begrebet 'anihilation' som det centrale begreb i vestlig måde at føre krig på.⁹ Vestlig – og derunder også amerikansk – krigsførelse har op igennem historien været fokuseret på at søge det afgørende slag eller den afgørende kampagne, der fuldstændigt og endeligt ville afgøre krigen ved at udslutte fjendens styrker (Echevarria, 2004, 1). Den praksis har igennem tiden krævet mange ressourcer, store militære styrker, og ikke mindst villigheden til at risikere og ofre ens egne militære styrker i det afgørende slag, der ender krigen. Første Verdenskrig for eksempel giver mening ud fra denne tankegang. Det er imidlertid også med udgangspunkt i ovenstående forståelse af krig, at RMA tankegangens succes skal forstås. Revolutionerede amerikanske militære styrker indeholder muligheden for i fremtiden at søge det afgørende slag i en militær konflikt *uden* udsigten til massive tab. Derfor ser nogen de amerikanske sejre i fx Irak, baseret på NCW, som en ny amerikansk måde at føre krig på: "A transformational military will ...allow the U.S. military to continue winning wars at small cost in life" (Boot, 2003, 58). Det nye element er altså essentielt den reducerede risiko for amerikanske tab, rationalet

⁹ En tendens eller tankegang kan føre tilbage til det antikke Grækenland, og som han mener at kunne genfinde hele vejen op igennem den vestlige militærhistorie (se også Hanson, 1989).

og fremgangsmåden i krig er imidlertid stadig den samme.

Hovedomdrejningspunktet i NCW, og dermed den nye amerikanske måde at føre krig på, er stadig "defeating the enemy in battle" (Echevarria, 2004, 16). Den afgørende forskel er, at hovedparten af de amerikanske styrker holdes ude af slaget, og dermed minimeres tab. Målsætningen er, igennem konstant øget hastighed og digitalisering, at blive bedre til at udslutte fjendens militære styrker. NCW har vist sin effekt i forhold til dette i nuværende krige, og indeholder samtidig potentialet for at kunne levere den samme eller endnu stærkere effekt i fremtiden.

Forstået på denne måde løser NCW umiddelbart USA's dilemma mellem fremtid og nutid, begrebet passer ind i måden man traditionelt har opfattet krig på, samtidig med at begrebet lover at kunne løse både fremtidens og nutidens konflikter. NCW bygger videre på en i realiteten klassisk forståelse af krig, der essentielt ser krig som en aktivitet mellem to staters militære styrker der bliver afgjort på en slagmark. Den forståelse ligger både til grund for målsætningen i de nutidige konflikter og for den fremtidige potentielle konflikt. RMA og NCW er altså ikke en grundlæggende ny måde at tænke krig på, men derimod en videreudvikling af den amerikanske og vestlige tradition for krigsførelse og dermed også forståelse af krig, som fokuserer på det afgørende slag.

Denne måde at forstå krig på er imidlertid ikke uproblematisk. For at understrege sin kritik af denne måde at opfatte krig på har Echevarria kaldt den "A Way of Battle" i stedet for "A Way of War" (2004, 6-7). RMA-tankegangen er som vist essentielt en videreførelse af denne tradition, men RMA og NCW forstærker imidlertid, specielt i nutidens konflikter, mange af de allerede eksisterende problematiske aspekter ved at forstå krig som slag. Meningen med Echevarrias kritik er klar nok, ved at fokusere på slaget frem for krigen, skabes der en tendens til at snævre krigsbegrebet ind, og derved definere alt andet end selve slaget som noget der ikke hører under militærets kernekompetence. Problemet består i at de kapaciteter, som NCW indeholder, og den nye amerikanske måde at føre krig på passer dårligt overens med mange af de konflikter USA vil blive og er involveret i. Forståelsen passer ikke overens med mange af nutidens væbnede konflikter, og gør dermed USA dårligt rustet til at handle i disse konflikter. Resultatet kan ofte blive at man vinder slagene men taber krigen. NCW indeholder måske løsningen på fremtidens militære konflikter med ligeværdige modstandere, men som en strategi for nutidens konflikter er den utilstrækkelig.

Nutidens 'nye krige'

Den RMA-baserede udvikling af det amerikanske forsvar, og den forståelse af krig der ligger bag, står i nærmest diametral modsætning til en lang række af de centrale kendetegn der karakteriserer mange af nutidens krige. Disse krige, argumenteres der, adskiller sig så markant fra den traditionelle krigsopfattelse som RMA baserer sig på, at der reelt er tale om 'nye krige'. Litteraturen om dette fænomen blomstrede op i slutningen af 90'erne, primært som en reaktion på udviklingen på Balkan, meget af indsigten er imidlertid stadig relevant.

I stedet for, som RMA litteraturen, at tage udgangspunkt i teknologisk udvikling som forklarende for udvikling og forandring, er ideen om nye krige grundlæggende drevet af politisk og social udvikling. Overordnet set findes forklaringen på denne type krige i manglen på en velfungerende stat. Hvad enten det er et svagt statsapparat som konsekvens af dekolonisering, etniske skillelinjer (Holsti, 1996, 15) eller erosion af statens traditionelle kapaciteter og kompetencer af globaliseringen (Kaldor, 1999, 70) der er forklaringen, er baggrunden for disse krige fraværet af en legitim og effektiv statsmagt. Mange af disse konflikter er derfor i udgangspunktet interne krige der ofte drejer sig om kampen om at etablere en stat, eller i det mindste en autoritet for et givent område (Holsti, 1996, 87-91).

Fraværet af en egentlig statsmagt gør at det institutionaliserede trinitære skel mellem statsmagt, befolkning og militær bryder sammen (Creveld, 1991, 22-7). Krigen foregår inde i staten, hvilket betyder at distinktionen mellem civil og militær bryder sammen. Endnu en følgevirkning af den manglende statsmagt er at skellet mellem offentlig og privat på tilsvarende måde nedbrydes, dermed privatiseres volden og konflikten (Kaldor, 1999, 92-3). Privatiseringen af den organiserede vold resulterer i en slags kriminaliseret krigsøkonomi der lever af krigstilstandens fortsatte tilstedeværelse. Krigen og de krigsførende parter finansierer sig selv og krigshandlingerne ved plyndring, fx af det internationale samfunds donormidler (Jung, 2003, 9-26). Konsekvensen af dette er, at fortsættelsen af krigen, snarere end dens afslutning, bliver drivkraften for krigshandlingerne. Målsætningen er ikke at afslutte krigen ved at slå modstanderen på slagmarken, men at holde krigen i gang, da det er selve krigen der både giver legitimitet og økonomisk udbytte til de krigsførende parter (Keen, 1998, 11-12).

Samlet set kan disse krige karakteriseres således:

“No single crisis precipitates them, and they typically do not start at a particular date. There are no declarations of war, there are no seasons for campaigning, and few end with peace treaties. Decisive battles are few. Attrition, terror, psychology and actions against civilians highlight ‘combat’. Rather than highly organized armed forces based on a strict command hierarchy, wars are fought by loosely knit groups of regulars, irregulars, cells, and not infrequently by locally-based warlords under little or no central command” (Holsti,1996, 20)

Karakteristikken, og den logik der er udtrykt i citatet, passer på mange af de seneste års konflikter fx Bosnien, Tjetjenien, adskillige konflikter i Afrika, Colombia og Afghanistan. Denne beskrivelse passer ikke med den amerikanske måde at føre krig på beskrevet ovenfor: “The idea of set-piece battles and conventional armies is far from this scene” (Newman, 2004, 177). Det centrale element i den amerikanske måde at føre krig på og videreført i NCW – det afgørende slag mellem militære styrker – findes ikke i disse krige.

Ikke desto mindre har USA fra tid til anden fundet sig nødsaget til at involvere sig i disse konflikter. USA og Vestens rolle i disse krige er oftest blevet beskrevet som ‘humanitære interventioner’, foretaget med henblik på at afhjælpe humanitære katastrofer, og (gen)etablere en eller anden form for orden – essentielt at udfylde de funktioner som Holstis svage stat ikke er i stand til. Rationalet der driver internationalt og amerikansk engagement i disse typer af konflikter kan altså ikke være at søge det afgørende slag, der destruerer fjendens væbnede styrker. Der er oftest ingen identificerbar fjende, og begrebet væbnede styrker giver ingen mening – der er intet tyngdepunkt i traditionel forstand der kan destrueres med højteknologiske netværkscentrerede militære styrker. Den afgørende målsætning er stabilitet frem for destruktion og midlet er disciplinering frem for afgørende slag.

Rationalet bag, samt målsætningen for RMA-krige, er grundlæggende forskelligt fra både rationaliteten i og måden man agerer på i disse ‘nye krige’.¹⁰ Det

¹⁰ Der er en stor diskussion om den reelle nyhedsværdi i disse konflikter. Er det, de er udtryk for, måske ikke i stedet et fænomen af ældre dato. Terror mod civilbefolkningen, etnisk udrensning samt krig for økonomisk vinding er alle elementer der går igen op igennem historien (se fx Newman, 2004, Jung, 2005). Den diskussion er imidlertid ikke umiddelbart af interesse her, det centrale er derimod at ‘nye krige’ litteraturen illustrerer en anden slags krig og krigsforståelse end den det amerikanske forsvar revolutionerer sig selv ud fra.

gælder både modstanderen og USA: RMA-krige drejer sig om afgørende slag og destruktion af en stats militære styrker. Nye krige drejer sig om ikke-statslige aktører og disciplinering af disse aktører med henblik på at etablere en form for stabilitet og orden i det pågældende område.

Amerikanske strategier og deres konsekvenser

Amerikas imperielle dilemma ligger altså i, at der er en grundlæggende forskel på de nutidige 'nye krige', der fra tid til anden kræver USA's opmærksomhed, og den fremtidige krig mod en ligeværdig modstander, der forhåbentlig, men kun igennem konstant transformation, kan afskrækkes. Man er tvunget både til at holde orden i verden og opretholde verdensorden.

USA har i sin forsvarspolitik valgt at fokusere kraftigt på det sidste. Strategien hedder NCW baseret på rationaliteten i RMA-begrebet. Strategiens konkrete udformning kan forklares med ved at den viderefører centrale elementer i 'the American Way of War'. USA fokuserer i sin forsvarsstrategi kort sagt på rigtige slag som det centrale element i at vinde en rigtig krig mod en rigtig modstander. Dette traditions- og kulturbaserede valg har imidlertid marginaliseret andre militære aktiviteter USA kunne risikere at påtage sig. Man har både politisk og institutionelt været uvillig til at påtage sig og beskæftige sig med opgaver der kunne tage fokus fra det der defineres som de to centrale militære opgaver – at afskrække, og hvis det mislykkes, vinde krige.

I det amerikanske militær er fredsskabende og fredsbevarende opgaver placeret under specialstyrkernes kommando, hvilket udmærket illustrerer den marginale betydning stabilitetsoperationer tillægges for det egentlige militær (Rumsfeld, 2003b, 7). Den samme tendens kan genfindes i amerikanske doktriner, der, specielt efter 9/11, ofrer meget lidt plads på disse emner. Tværtom lægges der vægt på at hvis, eller når, en operation ikke længere indeholder egentlige kampopgaver skal man hurtigst muligt trække troppeperne ud. Ellers risikerer man at låse sine militære valgmuligheder fast ved at ens værdifulde og specialiserede styrker vedbliver med at være engageret i potentielt langvarige operationer, der ikke er deres hovedopgave (Cebrowski, 2003, 35; for kritik og diskussion se fx Nelson, 2004). Det amerikanske militærs indstilling til at engagere sig i disse operationer stemmer klart overens med det politiske systems prioritering, fx følgende Rumsfeld-bemærkning om Afghanistan udtrykker godt hvilken rolle amerikanske styrker skal spille i stabilitetsoperationer: "My feeling is that you don't get peacekeeping until you get peace...There is still fighting and lawlessness, but this is true in some American cities as well" (Rumsfeld, 2001b). Altså, stabiliseringsopgaver finder sted, når krigen er overstået, og det er en opgave amerikanske

soldater skal deltage ligeså lidt i, som de deltager i kriminalitetsbekæmpelse hjemme i USA.¹¹

Resultatet af denne snævre fokusering er at både internt i militæret og i det politiske lederskab marginaliseres de opgaver der ikke stemmer overens med formålet med NCW. Det slår igennem også i træning og kapaciteter, hvilket forstørrer problemet; det defineres ikke som en kerneopgave, derfor er ens kompetencer ikke gearet til at løse freds- og stabilitetsopgaver, hvilket igen øger modviljen mod deltagelse i den type af opgaver.

Denne modvilje har, som historien viser, ikke betydet, at USA har kunnet undlade at engagere sig i denne type af konflikter. Strategien for det modvillige engagement har været todelt. Enten ved igennem en mere eller mindre hurtig indsats at forsøge at stabilisere situationen, for derefter hurtigt at trække sig ud igen – Haiti er et godt eksempel på dette. Alternativt, har man, som i for eksempel Kosovo deltaget i de egentlige kampoperationer og derefter overladt den overvejende del af de efterfølgende fredsbevarende opgaver til allierede styrker. Denne todelte strategi har, om end ikke været en fuldstændig succes, så i det mindste været realiserbar, og har dermed bidraget til at omgå dilemmaet i amerikansk forsvarspolitik. To elementer forstærker imidlertid problemerne ved den afvejning USA hidtil har baseret sig på. Den globale krig mod terror samt selve den RMA-baserede udvikling ekspliciterer dilemmaet.

Amerikas krig mod terror kan, fra USA's synspunkt, anskues som en globaliseret udgave af den slags konflikter man har været uvillig til at deltage i. Efter 9/11 er man imidlertid tvunget til at engagere sig på den ene eller den anden måde. Det er netop ofte i svage eller fejlslagne stater, at terrorister har etableret sig. Argumentet er at i kampen mod terror er USA tvunget til at "dræne alle de sumpe, de lever i" (Rumsfeld citeret i de Wijk, 2002, 77)¹², for at sikre sig mod nye terrorangreb. De problematiske aspekter ved NCW og den amerikanske måde at føre krig på viser sig klart i krigen mod terror. Både i Irak og i Afghanistan vandt man klart slagene, men spørgsmålet om man har fået opfyldt sine strategiske mål er endnu ikke afklaret.¹³ Ved at fokusere

¹¹ Tilsvarende George Bush: "We will not be peacekeepers...That is not our strength or our calling" (Bush, 1999, 2).

¹² Egen oversættelse.

¹³ Et hovedformål med krigen i Afghanistan, var at fange eller eliminere Osama Bin Laden, det er ikke lykkedes. I Irak er det tilsvarende ikke lykkedes at sikre stabiliteten og sikkerheden i det irakiske samfund.

snævert på slag, skaber man en slags blindhed over for den større kontekst. Anskuet på denne måde tager fx den amerikanske målsætning om regimeskift i Irak mere karakter af regimefjernelse. Processen efter krigen fokuseres der ikke på, og dermed skaber man til en vis grad selv den 'failed state', som man nu kæmper for at få på benene igen.

Den RMA-baserede fokusering på transformation af ens militære styrker mod den fremtidige ligeværdige udfordrer forstærker de ovennævnte problemer. Helt grundlæggende er NWC et udtryk for en erstatning af masse (personel) med teknologi. Det medfører to relaterede problemer for USA i den 'globale' udgave af de nye krige man er involveret i. Først, og mest umiddelbart, har transformationsprocessen betydet en kraftig reduktion i antallet af soldater. Dette betyder at det amerikanske militær er spændt til bristepunktet på grund af sit nuværende personelintensive engagement først og fremmest i Afghanistan og Irak.¹⁴ For det andet, det digitaliserede kommunikations- og informationsnetværk som NCW baserer sig på, og som har givet USA enorme fordele i de slag de har udkæmpet er designet netop til det. At udkæmpe slag. Netværket udgør en kraftig 'force multiplier', der gør de amerikanske styrker meget bedre til det de er bedst til – hurtigt at nedkæmpe fjendtlige relativt symmetriske styrker (Echevarria, 2004, 16). Netværket er beregnet til at finde og overvåge fjendtlige skibe, fly og kampvogne og koordinere deres destruktion. Det kan ikke genetablere det nedbrudte skel mellem militær og civil, det kan ikke skelne terrorister eller oprørere fra civile i Iraks byer. Det kan kun omfattende mængder af personel i tæt kontakt med sine omgivelser. Netop USA's mangelvare.

Konklusionen af den ovenstående analyse er altså klar. I den overordnede strategiske forsvarspolitiske afvejning mellem nutid og fremtid har USA valgt at vægte fremtiden højest. Om USA har overdrevet sit fokus på fremtidssikring mod den potentielle ligeværdige udfordrer, det kan selvfølgelig kun fremtiden svare på. Afvejningen mellem nutiden og fremtiden har imidlertid nogle konsekvenser for nutiden. Overordnet set er der to problematiske aspekter; det første knytter sig til nutiden, det andet til fremtiden. For det første, og som ovenstående har

¹⁴ Den amerikanske hær består groft sagt af 10 stående divisioner. Der er i øjeblikket ca. tre i Irak, hvilket reelt set betyder at 9 divisioner er engageret i den opgave. Tre divisioner har lige overstået deres deployering, tre er engageret i øjeblikket og tre er i træning og forberedelse. En rotationscyklus på 1:3 kan intet militær holde ud i længden, derfor trækker USA i øjeblikket også store vekslers på Marinekorpset og Nationalgarden. Samlet set er konsekvensen af Irak, at det amerikanske militær er presset mandskabsmæssigt på en måde det ikke har været i hvert fald siden Vietnam.

vist, er RMA-tankegangen kodificeret i forhold til 'the American Way of War'. Det betyder, at USA selv er dårligt rustet til at agere i militære operationer, der afviger fra denne forståelse og altså kræver andet end det afgørende slag. Den stabilitet som er den afgørende strategiske målsætning i de 'nye krige' er man dårligt rustet til at levere, både med hensyn til kapaciteter og doktriner. NCW i sin nuværende udformning har intet at sige om stabilitetsoperationer, derimod har konsekvenserne været reduktion af antallet af militært personel, og ændring i deres rolle og træning. Det andet problematiske aspekt knytter sig til konsekvenserne af udviklingens fortsættelse. Hele rationalet bag den amerikanske forståelse af RMA og dens udmøntning i NCW handler om konstant teknologisk udvikling og transformation med henblik på afskrækkelse af ligeværdige modstandere i fremtiden. Målsætningen er kort sagt konstant at sætte lande som Kina af i den militærteknologiske udvikling. Resultatet er imidlertid at allierede på tilsvarende måde bliver sat af. USA bruger årligt dobbelt så mange ressourcer på militærteknologisk forskning og udvikling som hele det britiske forsvarsbudget. Intentionen om konstant at revolutionere sig selv betyder derfor at mens USA's militær bevæger sig ind i cyberspace, efterlades ens allierede lige såvel som Kina. Konsekvensen er at det bliver mere og mere besværligt at arbejde sammen militært, at udføre fælles militære operationer, hvilket igen har konsekvenser for det politiske fællesskab 'Vesten' udgør.

Begge disse problemer er erkendt af aktørerne, specielt Irak har fokuseret USA's opmærksomhed på stabilitetsoperationer, ligeledes er problemet i forhold til militær dekobling mellem Europa og USA heller ikke et nyt emne. Derfor diskuteres kort de forskellige strategier for at løse disse to problemer, med henblik på at fastsætte nogle pejlemærker for fremtiden for begge problemstillinger.

Nye amerikanske strategier for nye krige

“Unless the U.S. military make stability and nation building a goal...it’s so-called revolution in military affairs will be a tactical triumph and a grand strategic failure.” (Cordesman, 2004, 13)

Der er altså en grundlæggende mangel i de kapaciteter USA har lagt vægt på i sin udvikling af NCW, hvis den skal blive til en strategisk succes. Den måde doktrinen og de militære styrker er udformet på gør, at de ikke bidrager – måske tværtimod – til stabilitetsoperationer (se også Kagan, 2003, 2). De militære mål i sådanne operationer kan defineres som at etablere autoritet, genopbygge infrastruktur og beskytte lokal infrastruktur og befolkning mod de trusler guerillakrig og terror udgør (Deitchman, 2004, ix). Netværkscentreret krigsførelse handler tværtom udelukkende om destruktion af først og fremmest militær infrastruktur, og efterfølgende om beskyttelse af ens eget personel og materiel. Hvis USA skal omgå dilemmaet mellem fremtid og nutid bliver man nødt til at tilføre sine væbnede styrker disse nye kapaciteter. Det er centralt at de militære styrker er i stand til at varetage disse opgaver. Stabilitetsoperationer skal, for at være effektive, indledes samtidig med og lige efter de egentlige kamphandlinger. De eneste der kan arbejde under de betingelser er militæret, de er de eneste der kan løfte opgaven. Problemet, eller dilemmaet for USA er at den kapacitet skal opbygges samtidig med at de amerikanske styrker fastholder fokus på at være “well ahead of any potential adversary” (Deitchman, 2004, x). Målsætningen bliver dermed at komme udenom dilemmaet ved at kunne begge dele. Der er grundlæggende to mulige løsninger på denne målsætning i spil.

Enten kan man acceptere den grundlæggende rationalitet der styrer udviklingen af NCW. Det handler som sagt om krig traditionelt forstået som slag mellem væbnede styrker, den er dermed væsensforskellig fra stabilitetsoperationer. NCW-styrker kan, som de ser ud nu, og specielt som de vil se ud i fremtiden, ikke lave stabilitet, nationsbygning og lav- intensitetskonflikt. Det er grundlæggende en fortsættelse af logikken bag den amerikanske strategi op igennem 90’erne, der overlod opgaven til allierede. Konsekvensen bliver at man må finde andre end ens netværkscentrerede kamptropper til opgaven. Denne strategi fastholder indsatsen som en specialkompetence de egentlige væbnede styrker ikke skal beskæftige sig med. Det har fået den nuværende chef for ‘Force Transformation’ til at forslå etableringen af en slags amerikansk fredsbevarende enhed med netop

det formål at undgå at “our elite forces get stuck in one place when needed in another” (Cebrowski & Barnett, 2003, 43). Udtryk for samme logik kan også findes hos Deitchman (2004, ix), der anskuer problemet ligedan, og foreslår specielle stabilitetsbataljoner i hver amerikansk division, kombineret med generel forøgelse af personel. Problemet for både Deitchman og Cebrowski er imidlertid at stabilitetsoperationer er mandskabsintensive. Opbygningen af parallelle styrker – NCW-kamptrupper samt stabilitetsstyrker – er, hvis man fx skulle frigøre de egentlige kampstyrker fra Irak, en kæmpe opgave, stabiliseringskorpset skulle i yderste konsekvens bestå af flere divisioner, og selv med overlap af styrker er denne interne amerikanske arbejdsdeling ikke ideal: “This bi-directional continuation of the United States’ post-Cold War military force transformation will require extensive resources” (Deitchman, 2004, ix). Parallelle strukturer som udgangspunktet for en løsning på dilemmaet er simpelthen for dyrt.

En alternativ løsningsmodel er at applicere de principper og den teknologi der ligger til grund for netværksbaseret krigsførelse på stabilitetsoperationer. Det grundlæggende problem ved NCW er at det informationsnetværk USA’s militær baserer sig på ikke er designet til at kunne diskriminere mellem enkeltpersoner. Det faktum er imidlertid ikke i sig selv et argument for at informationsteknologi ikke kunne bruges til at skabe ‘Dominant Battlespace Awareness’ også i post-konflikt og lav-intensitetsoperationer. Denne tænkemåde ser ud til at være den der vil præge det amerikanske forsøg på at opgradere sine kapaciteter til stabilitetsoperationer. Pentagon arbejder i øjeblikket med udviklingen af “intrusive, close-in networked” teknologier der skal bidrage til et klarere billede af modstanderen i fx Iraks byer (Sherman, 2004). Det vil sige teknologier der skal levere det samme resultat som de eksisterende informationssystemer, bare på individniveau. Man forsøger altså i høj grad at overføre den ‘fordel’ som revolutionen i militære affærer har givet i konventionel krigsførelse til stabilitetsoperationer. Fremtiden vil vise om effekten af at substituere personel med teknologi vil være ligeså succesfuld i den type af operationer som ser ud til at være tilfældet i traditionel konventionel krig. To ting kan man lære af historien om RMA i forhold til dette emne. For det første, teknologi gør det ikke alene, mere vigtigt er doktriner og strategier for anvendelse af teknologien. For det andet, tidsrummet mellem udvikling af teknologien og at dens gevinster slår igennem i praksis er ofte langt. Resultatet er, at selv hvis NCW virker i stabilitetsoperationer, er der et stykke tid til, at USA har løst sit nuværende dilemma mellem fremtiden og nutiden.

Allierede og samarbejde

Det grundlæggende problem for både USA og for USA's allierede ligger immanent i USA's langsigtede strategiske målsætning for militær transformation; at være på et så overlegent militærteknologisk niveau at ingen aktør vil drømme om at udfordre USA i et våbenkapløb. Denne mekanisme gør sig imidlertid også gældende overfor USA's allierede.¹⁵ Konsekvensen bliver at betingelserne for at arbejde sammen militært mindskes i takt med at USA poster ressourcer i den konstante transformation af sine egne militære kapaciteter der langt overstiger USA's allieredes ressourcer. På den måde minder problematikken om den Kolde Krigs diskussioner om dekolpling og 'burdensharing'. Forskellen er at USA grundlæggende er ved at lave om på hvordan høj-intensiv krig føres, derfor bliver konsekvensen, at hvor der tidligere var tale om gradforskelle i deltagelse og engagement er der i dag i høj grad tale om enten/eller. Spørgsmålet er ikke om man bidrager med nok, men om man kan overhovedet kan deltage. Allieret deltagelse i militære operationer er til en vis grad allerede i dag mere en risiko og besværlighed end en direkte militær gevinst for USA. Deres deltagelse er vigtig ud fra den legitimitet de bibringer, og omvendt fungerer allierede styrkebidrag ofte kun som symbolsk opbakning til USA.

Den tendens vil kun blive forstærket i fremtiden. Hvis man ikke er integreret i det evigt udviklende amerikanske informationsnetværk er man i kampoperationer kun til fare for sig selv. USA forsøger at eksportere transformationskonceptet til NATO igennem NRF (Nato Rapid Response Force), etableret med det direkte formål at mindske den teknologiske afstand mellem USA og resten af alliancen. Styrken vil givet være et egnet redskab til at reformere de europæiske styrker, der for manges vedkommende stadig i høj grad lever med arven efter den Kolde Krig, og gøre alliancens styrker mere ekspeditionsorienterede. NRF vil, selv hvis den bidrager med yderligere 'out of area'- kapaciteter, imidlertid ikke løse det grundlæggende problem. Det grundlæggende problem ligger i, hvad rationalet for ens militære styrker er. Dilemmaet mellem fremtid og nutid viser sig igen i hvad man forstiller sig ens militære styrkers hovedformål består i. Hvor hovedmålsætningen for USA er afskrækkelse af en fremtidig udfordrer

¹⁵ Her fokuseres på de Europæiske lande og NATO. Problematikken er essentielt den samme for andre amerikanske allierede, dog er de ændrede betingelser eksplicit i tilfældet NATO ved det meget tætte militære samarbejde traditionelt med henblik på at kunne udføre fælles militære operationer.

af den amerikansk ledede verdensorden, er den europæiske målsætning at holde orden i nutiden. Begrebet fremtidig ligeværdig udfordrer spiller ingen rolle i europæisk strategisk tænkning. Enhver RMA-inspireret transformation i Europa – ud over hen imod øget ekspeditionskapacitet – vil derfor kun blive igangsat med henblik på at tilfredsstille amerikanske ønsker, som et forgæves forsøg på at mindske den teknologiske afstand, eller en kombination af de to.

Den grundlæggende forskel i strategisk målsætning gør, at ingen i Europa kan forestille sig en matchning af et amerikansk forsvarsbudget på ca. 400 mia \$, og dermed vil forskellen i militære kapaciteter, hvis den amerikanske transformation fortsætter, kun blive mere udtalt. Den transatlantiske alliance i NATO kan altså ikke i fremtiden, som under den Kolde Krig, bygge på komparable og kompatible militære styrker fokuseret på fælles indsættelse i en høj- intensitetskonflikt.¹⁶ Omvendt har Irak vist at arbejdsdeling – hvor USA tager sig af den egentlige krigsindsats og europæerne tager sig af den efterfølgende stabilitetsoperation – ikke er et godt og solidt udgangspunkt for at organisere forholdet. Forskellen i strategisk udsyn gør at man vurderer konflikter forskelligt og dermed også deres løsning. USA kan ikke forvente at resten af NATO hjælper med at tage sig af nutiden ud fra en amerikansk vurdering af situationen og ud fra amerikanske præmisser, kun for at lade USA forberede sig på en fremtidsvision som Europa ikke deler.

¹⁶ Allierede kan ikke – som potentielle modstandere – vælge assymetriske løsninger. De er for at kunne arbejde sammen med USA, nød til enten at vælge symmetriske løsninger eller arbejdsdeling. (se i øvrigt Heurlin et. al., 2003, 230)

Konklusion

Forskellige ord for den grundlæggende samme dynamik – RMA, militær-teknologiske revolutioner, militære revolutioner, militær transformation – har siden starten af 90erne drevet amerikansk forsvarspolitisk planlægning. Det grundlæggende element har imidlertid været konstant, nemlig at garantien for fortsat militær overlegenhed ligger i konstant udbygning og udvikling af egne kapaciteter og doktriner. Styrende for den udvikling har været troen på at informationsteknologi både i dag og i morgen er det der vil give den afgørende fordel i krig. De historiske lektier som amerikanske militærplanlæggere tænker på baggrund af, viser at udviklingen pludselig kan foretage revolutionære spring, og efterlade hvad der tidligere ansås som kernekapaciteter forældede. Den logiske konsekvens bliver dermed, at hvis man vil garantere at dette ikke sker for USA, må man konstant selv foretage nye revolutionære spring. På den måde kan man hindre, at udfordrere til USA's unikke position overhovedet forsøger at indlede en militær konkurrence. USA er dermed engageret i et militært kapløb med kun en deltager, USA selv. Det betyder at der ikke er andre direkte at måle sin militære udvikling i forhold til. Man kan kun måle effekten af sine revolutionære spring i forhold til sig selv. Dermed fokuseres udviklingen imidlertid i én bestemt retning. Det, der giver USA's nuværende overlegenhed, er samtidig basis for fremtidig amerikansk sårbarhed, og det er på basis af den sårbarhed, at USA strukturerer sin indsats for fremtidig revolutionering af sig selv. Informationsteknologi er basis for netværkscentreret krigsførelse, dermed er den fremtidige udvikling dikteret. Omdrejningspunktet bliver udvikling af nye revolutionære teknologier, der bidrager til øget sikring og øget udnyttelse af informationsteknologi. Man er tvunget til at revolutionere sin egen brug af disse kapaciteter, ellers vil en modstander før eller senere gøre som Nazi-Tyskland gjorde med kampvognen.

Den umiddelbare konsekvens af dette forsvarspolitiske rationale er, at USA fokuserer enorme ressourcer på fremtidssikring igennem udvikling af nye informationsteknologibaserede kapaciteter. Den snævre fokusering på egne kapaciteter gør imidlertid, at den måde man tænker krig på – den forestillede konflikt man håber at kunne afskrække eller vinde – bliver en relativt symmetrisk konflikt med en aktør, der i høj grad er et spejlbillede af USA. Selv om man fokuserer meget energi i nye doktriner og nye strategier for at udnytte nye revolutionære teknologier, tænker man stadig indenfor en traditionel og snæver forståelse af

krig. Måden ændres, men aktører og målsætning fastholdes. I forlængelse af 'the American Way of War' er fokus for USA på at overvinde regulære militære styrker ved afgørende slag.

Disse to elementer, det klare fokus på fremtiden, struktureret efter en traditionel krigsopfattelse, illustrerer, når sat i forhold til de mange små 'nye krige' der præger nutiden, Amerikas dilemma. Den logik der præger disse nye krige er væsensforskellig fra USA's forestilling om en fremtidig høj-intensitetskonflikt. Aktørerne og rationalet i konflikterne er så forskellig fra den amerikanske måde at føre krig på, at de amerikanske højteknologiske kapaciteter ofte er af lille værdi i disse konflikter. Det har ført til en amerikansk modvilje mod at lade sig involvere, og har ført til en strategi der så vidt muligt overlod stabilitetsopgaverne i de nye krige til USA's allierede. Denne strategis svagheder har imidlertid vist sig i krigen mod terror, hvor USA nødtvungent er blevet engageret i omfangsrige og ganske sikkert langvarige stabilitetsoperationer. Disse opgaver er i modsætning til NCW mandskabsintensive, og værdien af USA's informationsnetværk, beregnet på en intensiv konflikt med konventionelle styrker, reduceres kraftigt i disse operationer.

USA er altså dømt til at overvinde det dilemma der eksisterer mellem at holde orden i verden og at sikre den fremtidige opretholdelse af den nuværende verdensorden. Den strategi USA ser ud til at vælge er at forsøge at transformere sin transformationsproces til også at fokusere på stabilitetsoperationer. Målsætningen bliver dermed parallel med den tidligere proces. Det centrale bliver igen at udvikle teknologi der kan erstatte personel, at udvikle et informations- og overvågningsnetværk der kan erstatte de mange soldater der kræves i øjeblikket. Det store spørgsmål er om det er en realistisk strategi, om ikke det ville være mere hensigtsmæssigt at acceptere nødvendigheden af store mængder af styrker?

Lige såvel som målsætningen og rationalet er parallelt med den RMA styrede fremtidssikring, bliver svaret også samstemmende med hvad den proces har vist. At revolutionere måden man udfører stabilitetsoperationer på i sådan en grad at de ophører med at være mandskabsintensive er i udgangspunktet ikke umuligt. Det kræver dog både store teknologiske og organisatoriske såvel som intellektuelle transformationer. Processen er langvarig og den kræver store ændringer. Ikke alene kræver transformationen ny teknologi, den kræver basalt set også at USA's militær tænker udover den amerikanske måde at føre krig på. Indtil denne revolution i tankegang er blevet gennemført, vil USA stadig være

fanget i en situation, hvor forsvarspolitikens målsætninger og nutidens krav peger hver sin vej.

Uafhængigt af hvilken strategi USA vælger for at løse nutidens problemer, samtidig med at man fastholder fokus på fremtiden, har den kontinuerlige transformation af det amerikanske militær konsekvenser, også for andre aktører. Den amerikanske forsvarspolitik sætter USA's allierede af i det teknologiske kapløb i lige så høj grad som fremtidige potentielle udfordrere. Det betyder at med mindre USA finder en måde at gøre det kommunikations- og informationsnetværk, man bygger sine militære kapaciteter på bagud-kompatibelt, vil fælles allierede militære operationer i for eksempel NATO i højere og højere grad være umulige. Den vestlige alliance må dermed finde et andet grundlag at basere sig på end det skæbnefællesskab, der igennem fælles og grundlæggende ens militær indsats var basis for alliancen under den Kolde Krig.

Konsekvensen af den amerikanske militære og strategiske udvikling, baseret på RMA-tankegangen er altså omfangsrige og problematiske. Både for USA selv, for USA's allierede og for deres indbyrdes forhold. Processen er imidlertid fast forankret i hvordan USA traditionelt har opfattet og forstået krig. Samtidig er der i USA konsensus om strategiens ultimative mål og midler. Sikring af den amerikansk ledede verdensorden i fremtiden er den helt grundlæggende målsætning. Der er dermed intet der tyder på at dette vil ændre sig i fremtiden. USA vil forsøge at finde en metode til, i det mindste til en vis grad, at kunne håndtere stabilitetsoperationer og integrere allierede. Den militære hovedmålsætning vil imidlertid fortsat være konstant højteknologisk revolution med henblik på fremtidens krige. Det handler om at skabe en "inevitable military Leviathan" (Cebrowski & Barnett, 2003, 42)

Referencer

- Art, Robert J. (2003): *A Grand Strategy for America*, Ithaca, NY, Cornell University Press.
- Bailey, Jonathan B.A. (1996): "The First World War and the Birth of the Modern Style of Warfare", *Occasional Paper 22*, Strategic and Combat Studies Institute, British Staff College, Camberly, England.
- Bailey, Jonathan B.A. (2001): "The First World War and the birth of modern warfare" i Knox & Murray (eds.): *The dynamics of military revolution 1300-2050*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Boot, Max (2003): "The New American Way of War" i *Foreign Affairs*, vol. 82, no. 4, (July/August), s.41-58.
- Bush, George W. (1999): "A Period of Consequences" på: http://citadel.edu.pao/addresses/pres_bush.html.
- Bush, George W. (2002): *The National Security Strategy of the United States of America*, The White House, Washington DC.
- Bush, George W. (2001): "President Speaks on War Effort to Citadel Cadets" på: <http://www.whitehouse.gov/news/releases/2001/12/20011211-6.html>.
- Cebrowski, Arthur K. (2003): *Military Transformation: A Strategic Approach*, Office of the Secretary of Defense, Washington DC.
- Cebrowski, Arthur K. & Barnett, Thomas P. M. (2003): "The American Way of War" i *Proceedings*, januar 2003, s. 42-43.
- Creveld, Martin van (1991): *The Transformation of War*, The Free Press, New York.
- Cordesman, Anthony H. (2004): *Iraq, Afghanistan, and the Lessons of Recent Conflicts in the Middle East*, Second Working Draft, Center for Strategic and International Studies, Washington DC., på: http://www.csis.org/features/iraq_recentconflicts.pdf.
- DeBois, Bruce M. et al. (2004): "Space Weapons: Crossing the US Rubicon", i *International Security*, vol. 29, no. 2, s. 50-84.
- Deitchman, Seymour J. (2004): "Military Force Transformation: Progress, Costs, Benefits and Tasks Remaining", *Occasional Paper* October 2004, The Atlantic Council of the United States, Washington DC., på <http://www.acus.org>.
- de Wijk, Rob (2002): "The Limits of Military Power" i *The Washington Quarterly*, vol. 25, no. 1, s. 75-92.
- Echevarria, Antulio J. II. (2004): *Towards an American Way of War*, Strategic Studies Institute, US Army War College, Carlisle PA.

- Department of Defense (2001): *Quadrennial Defense Review Report*, US Department of Defense, Pentagon, Washington DC.
- Freedman, Lawrence (1998): "The Revolution in Strategic Affairs", *Adelphi Paper* 318, International Institute for Strategic Studies & Oxford University Press, London.
- Garden, Timothy (2003): "Iraq: the military campaign" i *International Affairs*, vol. 79, no. 4, s. 701-718.
- Hanson, Victor D. (1989): *The Western Way of War: The Infantry Battle in Classical Greece*, Knopf, New York.
- Hanson, Victor D. (2001): *Carnage and Culture: Landmark Battles in the Rise of Western Power*, Doubleday, New York.
- Heurlin, Bertel, Kristian Søby Kristensen, Mikkel Vedby Rasmussen & Sten Rynning (eds.) (2003): *New Roles of Military Forces: Global and Local Implications of the Revolution in Military Affairs*, Copenhagen, Danish Institute for International Studies.
- Hirst, Paul Q. (2002): "Another Century of Conflict? War and the International System in the 21st Century" i *International Relations*, vol. 16, no. 3, s. 327-342.
- Holsti, Kalevi, J. (1996): *The State, War, and the State of War*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Ikenberry, John G. (ed.) (2003): *America Unrivaled: The Future of the Balance of Power*, Ithaca, NY, Cornell University Press.
- Jung, Dietrich (2003): "A Political Economy of Intra-State War: Confronting a Paradox", i Dietrich Jung (ed.) *Shadow Globalization, Ethnic Conflicts and New Wars: A Political Economy of Intra-State War*, Routledge, London.
- Jung, Dietrich (2005, forthcoming): "New Wars, Old Warriors and Transnational Crime: Reflections on the Transformation of War" i *Cooperation and Conflict*.
- Kagan, Fredrick W. (2003): "War and Aftermath", i *Policy Review*, no. 120, august/september, på: <http://www.policyreview.org/aug03/kagan.html>.
- Kaldor, Mary (1999): *New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era*, Stanford University Press, Stanford CA.
- Keen, David (1998): "The Economic Functions of Civil War" *Adelphi Paper* 320, International Institute for Strategic Studies & Oxford University Press, London.
- Knox, MacGregor (2001): "Mass politics and nationalism as military revolution: The French Revolution and after" i Knox & Murray (eds.): *The dynamics of military revolution 1300-2050*, Cambridge, Cambridge Uni-

- versity Press.
- Knox, MacGregor & Murray, Williamson (2001) "Thinking about revolutions in warfare" i Knox & Murray (eds.): *The dynamics of military revolution 1300-2050*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Libicki Martin (1994): "The Mesh and the Net: Speculations on Armed Conflict in an Age of Free Silicon", *McNair Paper* 28, Washington, DC, National Defence University.
- Marshall, Andrew W. (1993): *Some Thoughts on Military Revolutions – Second Version*, Office of Net Assessment, Department of Defense, 23. august, Washington D.C.
- Mowthorpe, Matthew (2004): *The Militarization and Weaponization of Space*, Lexington Books, Oxford.
- Nelson, John D. (2004) "Swiftly Defeat the Efforts, Then What? The 'New American Way of War' and the Transition from Decisive Combat Operations to Post-Conflict Security Operations" i Williamson Murray (ed.): *A Nation at War in An Era of Strategic Change*, Strategic Studies Institute, Carlisle PA.
- Newman, Edward (2004): "The 'New Wars' Debate: A Historical Perspective Is Needed" i *Security Dialogue*, vol. 35, no 2, s. 173-189.
- Owens, William A (US. Navy, ret.) (2002): "Creating a U.S. Military Revolution" i Theo Farrrel & Terry Terrif (eds.) *The Sources of Military Change: Culture, Politics, Technology*, Lynne Reinner, Boulder, Colorado.
- Rasmussen, Mikkel V. (2004): The Revolution in Military Affairs and the Boomerang Effect, *DIIS Report* 2004:6, Copenhagen.
- Rattray, Gregory J. (2001): *Strategic Warfare in Cyberspace*, MIT Press, Cambridge, Massachusetts.
- Rogers, Clifford J. (2000): "'Military Revolutions' and 'Revolutions in Military Affairs': A Historian's Perspective." i Gongora & von Riekhoff (eds.) *Towards a Revolution in Military Affairs? Defense and Security at the Dawn of the Twenty-First Century*, Westport, CT, Greenwood Press.
- Rogers, Clifford J. (2001): "'As if a new sun had arisen': England's fourteenth century RMA" i Knox & Murray (eds.): *The dynamics of military revolution 1300-2050*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Rothenberg, Gunter E. (1986): "Maurice of Nassau, Gustavus Adolphus, Raimondo Montecucolli and the 'military revolution' of the Seventeenth Century" i Paret, Peter (ed.) *Makers of Modern Strategy from Machiavelli to the Nuclear Age*, Princeton New Jersey, Princeton University Press.
- Rumsfeld, Donald H. et al. (2001a): *Report of the Commission to Assess Unit-*

- ed States National Security Space Management and Organization*, Department of Defense, Washington DC, på: <http://www.defenselink.mil/pubs/space20010111.html>.
- Rumsfeld, Donald H. (2001b) citeret i "Go After Them and Destroy Them", *Washington Post*, 16. december.
- Rumsfeld, Donald H. (2002a): "Transforming the Military" i *Foreign Affairs*, vol. 81, no. 3, maj/juni, s. 20-32.
- Rumsfeld, Donald H. (2002b): "A Choice to Transform the Military" i *Washington Post*, 16. maj, på: <http://www.defenselink.mil/speeches/2002/s20020516-secdef.html>.
- Rumsfeld, Donald H. (2002c): "Secretary Rumsfeld Speaks on '21st Century Transformation' of U.S. Armed Forces", Remarks as delivered by Secretary of Defense Donald Rumsfeld, National Defense University, Fort McNair, Washington DC, 31. januar, på: <http://defenselink.mil/speeches/2002/s20020131-secdef.html>.
- Rumsfeld, Donald H. (2003a): "Daily press brief 20 March 2003" på: http://www.defenselink.mil/news/March2003/to32022003_to320sd.html.
- Rumsfeld, Donald H. (2003b): *Annual Report to the President and Congress*, 2003 på: <http://www.defenselink.mil/exesec./adr2003/index.html>.
- Rumsfeld, Donald H. (2004a): "Prepared Testimony of US Secretary of Defense Donald H. Rumsfeld Before the Senate Armed Services Committee, *Global Posture*, September 23, 2004" på <http://www.dod.gov/speeches/2004/sp20040923-secdef0783.html>.
- Rumsfeld, Donald H. (2004b): *Annual Report on the Military Power of The People's Republic of China*, Department of Defense, Washington DC på: <http://www.defenselink.mil/pubs/d20040528PRC.pdf>.
- Sherman, Jason (2004): "Rumsfeld Issues Draft Directive on Postwar Plan", i *Defense News*, November 1, s. 4.
- Sloan, Elinor S. (2002): *The Revolution in Military Affairs: Implications for NATO and Canada*, Montreal, Canada, McGill-Queen's University Press.
- Toffler, Alvin & Toffler, Heidi (1993): *War and Anti-war: Survival at the Dawn of the 21st Century*, New York, Warner Books.
- White, Donald W. (1996): *The American Century: The Rise and Decline of the United States as a World Power*, New Haven MA, Yale University Press.
- Wolfowitz, Paul (2002): "Testimony Delivered On Military Transformation Before the Senate Armed Services Committee Hearing" på: <http://www.defenselink.mil/speeches/2002/s20020409-depsecdef1.html>.
- Wolfowitz, Paul (2004): "Remarks as delivered by Deputy Secretary of De-

fense Paul Wolfowitz, at a conference on defense transformation, sponsored by the Heritage Foundation, Washington DC, Friday, February 27, 2004” på <http://www.defenselink.mil/speeches/2004/sp20040227-deps-ecdef0241.html>.

Ulriksen, Ståle (2003): “Non-Great Power Actors in Revolutions in Military Affairs: The Past and Present Challenges of Scandinavian Navies” i Heurlin et al. (eds.) *New Roles of Military Forces: Global and Local Implications of the Revolution in Military Affairs*, Copenhagen, Danish Institute for International Studies.

Yost, David S (2004): “The US Nuclear Posture Review and the NATO allies” i *International Affairs*, vol. 80, no. 4, s. 705-29.

DIIS's Forsvars- og Sikkerhedspolitiske Studier

Denne DIIS-publikation indgår i de Forsvars- og Sikkerhedspolitiske Studier. Projektet, der er finansieret af Forsvarsministeriet, blev påbegyndt i 2000 og løber frem til 2009.

De Forsvars- og Sikkerhedspolitiske Studier har fokuseret på EU's fælles udenrigs- og sikkerheds-politik, NATO og den såkaldte revolution i militære anliggender.

I en tid, hvor betingelserne for at føre sikkerhedspolitik og opnå sikkerhed forandres, finder DIIS det afgørende, at de forsvars- og sikkerhedspolitiske studier udnytter synergien mellem teoretiske overvejelser om sikkerhedens nye karakter og konkrete analyser af de nye krav til sikkerhedspolitik. Ydermere er det vigtigt at indholdet af en sådan afgørende ny dagsorden bliver formidlet til offentligheden.

Forskningsopgaver formuleres i samarbejde med Forsvars- og Udenrigsministeriet. Forskningen og konklusionerne af denne er uafhængige, og afspejler hverken de involverede ministeriers synspunkter eller en officiel DIIS-holdning til det givne spørgsmål.

Resultaterne af de Forsvars- og Sikkerhedspolitiske Studier tager mange former – fra 'research briefs' til artikler i internationale videnskabelige tidsskrifter – for at leve op til vores mål om at foretage forskning af høj kvalitet og formidle denne til offentligheden.

Fagligt panel

Christopher Coker, Reader, London School of Economics and Political Science

Heather Grabbe, Research Director, Centre for European Reform

Lene Hansen, lektor, Københavns Universitet

Sten Rynning, lektor, Syddansk Universitet

Knud Erik Jørgensen, lektor, Aarhus Universitet

Ole Kværnø, Chef, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet

Theo Farrell, Senior Lecturer, University of Exeter

Iver Neumann, seniorrådgiver, det norske udenrigsministerium, forskningsprofessor, NUPI

Mehdi Mozaffari, professor, Aarhus Universitet

Robert C. Nurick, Director, Carnegie Endowment for International Peace,
Moscow

Mikkel Vedby Rasmussen, lektor, Københavns Universitet

Terry Terriff, Senior Lecturer and Director of the Graduate School of Political Science
and International Studies, University of Birmingham

Ståle Ulriksen, vicedirektør og leder af FN-programmet, NUPI

Michael C. Williams, lecturer, University of Wales at Aberystwyth

Yderligere information

Yderligere information kan fås på DIIS's hjemmeside (www.diis.dk), eller ved at kontakte afdelingsleder Peter Viggo Jakobsen på tlf: 32 69 87 63 eller e-mail pvj@diis.dk.